

Over de nieuwe man

Over façadevaders en superdads

Onlangs mochten Dimitri Desender van Vaderklap (een online platform voor en door vaders), Jan-Maarten Dooremont van De Sloep (een open huis waar ouders terecht kunnen en dat ook een mooie vaderwerking telt) en deze pedagoog op de koffie bij het Agentschap Opgroeien.

We hadden het in een [‘Koffie met Kennis’ podcast over vaderschap](#): wat moeten we ons daar tegenwoordig bij voorstellen? Waarom zijn vaders eigenlijk belangrijk in de levens van hun kinderen?

Een vader die, een halve of hele dag, vrijaf neemt om bij de kinderen te zijn: het is al lang niet meer zo uitzonderlijk

God is superpapa

Voor een lange tijd – daar moeten we niet flauw over doen – stonden vaders aan de top van de gezinshiërarchie. God was een soort superpapa. De mannen, eigenlijk vaders, op aarde waren zijn plaatsvervangers. En hun vrouwen en kinderen dan? Nou, die moesten zich onderwerpen aan hun autoriteit.

Om één Bijbelvoorbeeldje aan te halen: God vraagt aan Abraham om zijn zoon te offeren. Dit verhaal staat symbool voor een knap staaltje van hiërarchie. Zal Isaac zijn vader gehoorzamen en zijn hals ontbloten op het altaar? Zal Abraham op zijn beurt God gehoorzamen en het mes hoog in de lucht klaar houden?

Ja hoor, dat doen vader én zoon. En zo hoeft het offer opeens niet meer. God is immers tevreden gehouden. De mens gehoorzaamt hem blindelings, tegen de eigen twijfels en gevoelens van onmacht in. Het is opnieuw bewezen: vaders wil is wet.

Als een goede huisvader

Vaders werden lang gezien als diegenen die hun zaakjes op orde hadden. Vandaar ook de uitspraak dat je iets kunt beheren ‘als een goede huisvader’. Iets beter onderhouden dan een vader, dat kon blijkbaar niet.

Er was een tijd, nog niet zo heel lang geleden eigenlijk, dat gehuwde vrouwen juridisch nog niet veel in de pap te brokken hadden. Vrouwen mochten bijvoorbeeld nog niet stemmen, hun man sprak voor hen. Wilde een vrouw een wagen aanschaffen, dan had ze de toestemming van de man nodig.

Niet dat (veel) vrouwen dat in de praktijk ook daadwerkelijk deden. De wet was één ding, het feitelijke gezinsleven een ander. Mijn grootmoeder was, zoals zovelen in die tijd, huisvrouw, maar zelfstandig was ze wel. Mijn grootvader was geen God-de-vader die geen tegenspraak dulde. Eerder een pater familias ‘light’.

Zo'n 'façadevader' ziet zichzelf als zorgzamer en meer betrokken dan de generatie vaders voor hem, en is dat deels ook wel. Maar achter die moderne 'façade' blijven oude rolpatronen hardnekkig aanwezig

Meer uren, meer geld

Hetzelfde patroon zag je bij mijn ouders terugkomen: mensen die in de jaren '80 en '90 kinderen grootbrachten, hielden er doorgaans een lightversie van het kostwinnersmodel op na. De man werkte meer uren, en verdiende ook meer geld. De vrouw deed, al dan niet vanuit culturele verwachtingen, eenmaal er kinderen op het toneel verschenen een stapje terug uit de arbeidsmarkt.

Uiteraard gaan we hier snel-snel door de geschiedenis. Maar de uitkomst van die geschiedenisles is wel geweten: de rol van een vader is tegenwoordig drastisch veranderd. Toch?

De zachte papa

Vraag aan vaders anno 2023 om zichzelf te omschrijven, en maar weinig mannen zullen zichzelf voorstellen als 'kostwinner' of 'beschermer van het gezin'. Volgens onderzoek beschouwen twee derde van de vaders zich eerder als 'opvoeder' en 'partner' dan als 'gezinsverdiener'.

Ook andere cijfers liegen er niet om. Het aantal uren dat vaders met de kinderen spenderen, is in de laatste dertig jaar verdubbeld: van vijf naar tien uur per week. Ook het fenomeen van 'papadag' is stilaan ingeburgerd. Een vader die, een halve of hele dag, vrijaf neemt om bij de kinderen te zijn: het is al lang niet meer zo uitzonderlijk.

Jonge vaders werken net méér

Alleen: het is écht wel te sterk om te spreken over een generatie van 'nieuwe vaders'. Die 'nieuwe vader' is er namelijk helemaal niet. Zo zijn de afgelopen decennia behalve vaders ook moeders veel meer tijd gaan besteden met de kinderen. En moeders spenderen nog steeds meer tijd – twee keer zoveel – met de kroost dan hun mannelijke partners.

Net zoals moeders ook nog steeds veel meer tijd stoppen in het huishouden. De kloof tussen moeders en vaders slibt dus niet dicht. Die blijft bestaan.

En, in tegenstelling tot wat wordt gedacht, gaan mannen met kleine kinderen gemiddeld genomen niet minder werken. Het is eerder omgekeerd: nieuwe vaders gaan net méér uren kloppen. Wellicht vanuit een oerinstinct om hun nieuwe gezin te beschermen, en hen te voorzien in alle nieuwe noden en behoeften. Of om het deeltijds werken van de moeder te compenseren.

Façadevaders

Op de meerderheid van jonge vaders lijkt dan ook een term van toepassing waar sociologen graag mee uitpakken: façadevaders. Zo'n façadevader ziet zichzelf als zorgzamer en meer

betrokken dan de generatie vaders voor hem, en is dat deels ook wel. Maar achter die moderne 'façade' blijven oude rolpatronen hardnekkig aanwezig.

Dat geldt jammer genoeg ook voor mezelf. Ik bewijs, zoals veel van mijn collega-vaders, lippendienst aan de emancipatie van de vrouw. We vinden de stem van onze partners belangrijk en behandelen hen gelijkwaardig. Maar toch.

Cadeautjes voorzien voor verjaardagsfeestjes waar de kinderen voor zijn uitgenodigd: doen vrouwen. Wanneer de pedagogische studiedagen op school vallen: weten vrouwen

Niet wij, maar de meeste van onze vrouwen gingen na de geboorte van elk kind (opnieuw) deeltijds werken. Niet wij, maar onze vrouwen nemen het meeste huishoudelijk werk voor hun rekening. Doen de boodschappen, sorteren de was, gaan met de stofzuiger rond.

Cadeautjes voorzien voor verjaardagsfeestjes waar de kinderen voor zijn uitgenodigd: doen vrouwen. Wanneer de pedagogische studiedagen op school vallen: weten vrouwen.

Vaders die actief meedoen in een WhatsApp oudergroepje van school of weten welke ouders wanneer rijden uit het carpoolclubje van de sportclub van hun kinderen mogen nu rechtstaan. Al vrees ik dat de meeste van ons blijven zitten.